Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії **Пшибельський Володимир Володимирович**, 1990 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2012 році Волинський національний університет імені Лесі Українки за спеціальністю «Біологія». У 2025 році закінчив з відзнакою магістратуру з спеціальності «Освітні, педагогічні науки» в Закладі вищої освіти «Академія рекреаційних технологій і права». Завершує акредитовану освітньо-наукову програму «Економіка сталого розвитку» за спеціальність 051 Економіка. Термін завершення навчання 30 вересня 2026 року.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом в.о. ректора Волинського національного університету імені Лесі Українки Міністерства освіти і науки України, м. Луцьк від 28 березня 2025 року № 148-з, за рішенням вченої ради Волинського національного університету імені Лесі Українки (протокол № 4 від 28 березня 2025 року) у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради	Наталії Павліхи, доктора економічних наук, професора, професора кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами Волинського національного університету імені Лесі Українки,
Рецензентів	Ірини Цимбалюк, доктора економічних наук, професора, професора кафедри менеджменту Волинського національного університету імені Лесі Українки, Ольги Корнелюк, кандидата економічних наук, доцента, доцент кафедри міжнародних економічних відносин та управління проєктами Волинського національного університету імені Лесі Українки,
Офіційних опонентів	Ірини Колодійчук, доктора економічних наук, старшого наукового співробітника, провідного наукового співробітника відділу регіональної екологічної політики та природокористування ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»,

Людмили Горбач, кандидата економічних наук, доцента, доцента кафедри державних фінансів, директора Волинського інституту імені В'ячеслава Липинського ПрАТ «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

на засіданні 5 червня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» Пшибельському Володимиру Володимировичу на підставі публічного захисту дисертації «Розвиток зеленої економіки на засадах соціальної відповідальності» за спеціальністю 051 «Економіка».

Дисертацію виконано у Волинському національному університеті імені Лесі Українки Міністерства освіти і науки України, м. Луцьк.

Наукові керівники – Колосок Андрій Мирославович, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи Волинського національного університету імені Лесі Українки; Шматковська Тетяна Олександрівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, що є завершеною науковою працею, в якій подано нове розв'язання наукової проблеми розвитку зеленої економіки на засадах соціальної відповідальності. Уперше запропоновано методичний підхід до кількісного оцінювання взаємозв'язків між рівнем соціальної відповідальності та розвитком зеленої економіки із застосуванням робастної регресії за методом Х'юбера, що дало можливість мінімізувати вплив аномальних спостережень, характерних для кризових періодів, та підвищити достовірність аналітичних висновків. На відміну від відомих підходів, що розглядають соціальну відповідальність здебільшого в межах корпоративного рівня, у дисертації сформульовано авторське визначення соціальної відповідальності як інтегрованої системи багаторівневої взаємодії держави, бізнесу, громадянського суспільства та міжнародних організацій. У цьому контексті розроблено концепцію розвитку зеленої економіки на засадах соціальної відповідальності як стратегічної системи, що охоплює економічні, соціальні та екологічні процеси у довгостроковій перспективі.

Наукова новизна також полягає в обґрунтуванні механізму розвитку зеленої економіки, який представлено як комплексну багаторівневу систему з поєднанням економічних, правових та ринкових інструментів регулювання, а також з урахуванням позитивних зовнішніх ефектів для різних учасників соціо-еколого-

економічної системи. На відміну від існуючих методик оцінювання, у роботі розроблено інтегральний підхід до вимірювання рівня соціальної відповідальності та розвитку зеленої економіки, що базується на синтезі соціальних, економічних, екологічних і інноваційних індикаторів. Крім того, у дослідженні поглиблено підходи до ідентифікації драйверів розвитку зеленої економіки з урахуванням принципів соціальної відповідальності, з виокремленням системного впливу таких чинників, як екологічні інвестиції, інноваційні технології, цифровізація, енергоефективність, державне регулювання, міжнародне партнерство та екологічна свідомість.

Дисертація відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

У дисертаційній роботі чітко окреслено мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження, а також наведено характеристику методичного інструментарію, що забезпечує належний рівень наукової обґрунтованості отриманих результатів. Структура дисертації відповідає типовим вимогам до оформлення науково-кваліфікаційної роботи: вступ, три розділи (теоретичний, аналітичний, проектний), висновки, список використаних джерел та додатки.

Оформлення рукопису здійснено державною мовою, згідно з чинними нормативними вимогами до написання дисертацій. У роботі наявні всі необхідні елементи, передбачені пунктом 6 Порядку, зокрема: обґрунтування наукової новизни, формулювання практичного значення результатів, зазначення апробації результатів дослідження на наукових конференціях і в публікаціях, що відповідають вимогам постанови.

Здобувач має 19 наукових публікацій за темою дисертації, з них 6 – у формі статей у наукових виданнях, що відповідають вимогам пунктів 8 і 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами). Зокрема, 6 статтей опубліковано у наукових фахових виданнях України, включених до категорії «Б», що відповідає вимогам пункту 9 щодо публікацій у рецензованих наукових виданнях, включених до переліку МОН України. Інші 13 публікацій мають апробаційний характер і представлені у вигляді тез доповідей на всеукраїнських і міжнародних науково-практичних конференціях, що свідчить про активну участь здобувача в науковій комунікації та обговоренні результатів дослідження. Усі

публікації виконані за темою дисертаційної роботи, що підтверджується відповідністю їх змісту структурним елементам дисертації:

1. Пшибельський В. В. Відновлювана енергетика як драйвер розвитку зеленої економіки в Україні. *Інноваційна економіка*, 2024. № 4 (100). С. 166–171. DOI: 10.37332/2309-1533.2024.4.20. *(0,61 д.а.).*
2. Пшибельський В. В., Цимбалюк С. М., Солов'янчик І. В. Інклюзивні підходи до інтеграції соціальної відповідальності в управління потенціалом організації. *Інноваційна економіка*, 2024. № 3 (99). С. 137–146. DOI: 10.37332/2309-1533.2024.3.17. *Особистий внесок автора: розроблено інклюзивні підходи до впровадження соціальної відповідальності в управління організацією (1,11 д.а., автору належить 0,47 д.а.).*
3. Пшибельський В. В. Зелена економіка на засадах соціальної відповідальності: екстерналії та детермінанти розвитку. *Агросвіт*, 2025. № 4. С. 175–181. DOI: 10.32702/2306-6792.2025.4.175. *(0,53 д.а.).*
4. Пшибельський В., Колосок А., Шматковська Т. Соціальна відповідальність бізнесу в умовах зеленої економіки. Економіка та суспільство, 2024. № 69. DOI: 10.32782/2524-0072/2024-69-117. *Особистий внесок автора: досліджено вплив соціальної відповідальності бізнесу на розвиток зеленої економіки (0,57 д.а., автору належить 0,27 д.а.).*
5. Пшибельський В. В., Шматковська Т. О., Колосок А. М. Засади формування зеленої економіки на основі розвитку соціальної відповідальності бізнес-структур. *Агросвіт*, 2025. № 2. С. 75–80. DOI: 10.32702/2306-6792.2025.2.75. *Особистий внесок автора: розроблено концептуальні засади формування зеленої економіки через соціальну відповідальність бізнесу (0,54 д.а., автору належить 0,24 д.а.).*
6. Пшибельський В. В., Шматковська Т. О., Колосок А. М. Розвиток зеленої економіки на засадах соціальної відповідальності. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки,* 2025. Том 4. № 40. С. 55–62. DOI: 10.29038/2786-4618-2024-04-55-62. *Особистий внесок автора: визначено перспективи розвитку зеленої економіки на основі соціальної відповідальності підприємств (0,87 д.а., автору належить 0,37 д.а.).*

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили зауваження:

Голова разової спеціалізованої вченої ради Наталія ПАВЛІХА, доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами Волинського національного університету імені Лесі Українки. Зауваження відсутні.

Рецензент Ірина ЦИМБАЛЮК, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту Волинського національного університету імені Лесі Українки. Зауваження: У параграфі 1.1 (с. 31–54) запропонована п'ятирівнева структура соціальної відповідальності викликає науковий інтерес, однак у роботі

не деталізовано механізмів координації між рівнями. Особливо актуальним є питання — яким чином національна політика може активізувати реалізацію соціальної відповідальності на індивідуальному та корпоративному рівнях у воєнних умовах. 2. Хоча в параграфі 1.2 (с. 55–75) обґрунтовується доцільність інтеграції соціальної відповідальності у концепцію зеленої економіки, відсутній порівняльний аналіз її значущості серед інших концептуальних підходів – таких як циркулярна, біоекономічна або ресурсно-ощадна модель. Це обмежує глибину теоретичної обґрунтованості обраного фокусу. 3. Побудова індексу розвитку зеленої економіки в параграфі 2.3 (с. 160-170) має методичну цілісність, однак виглядає дещо обмеженою в контексті міжнародних підходів. Зокрема, не аргументовано, чому до складу індексу не було включено соціальні параметри або показники сталого споживання, які є невід'ємною складовою зеленої парадигми в документах ООН та ЄС. 4. У параграфі 3.2 (с. 195–215) заслуговує на увагу класифікація драйверів розвитку зеленої економіки, проте їх розгляд здебільшого обмежується декларативними характеристиками. Було б доцільно підсилити розділ аналізом пріоритетності драйверів, зокрема – через методику аналізу ієрархій або метод експертного оцінювання. 5. У параграфі 3.3 (с. 208–225) запропоновано структуру механізму реалізації зеленої економіки. Автор виокремлює нормативно-правові, інституційні, економічні та ринкові інструменти. Водночас залишається відкритим питання: які з цих інструментів є первинними або «якірними» у процесі запуску зеленої трансформації — і від чого залежить їх пріоритетність?

Рецензент Ольга КОРНЕЛЮК, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами Волинського національного університету імені Лесі Українки. Зауваження: 1. У п. 2.3 (с. 149–170) та п. 3.1 (с. 176–194) дисертації автор успішно застосовує інтегральне оцінювання та кореляційно-регресійне моделювання. ESG-підхід концептуально враховується в роботі, але не реалізується методично у вигляді окремої аналітичної групи. Доцільно було б інтегрувати ESG-індикатори до моделі або у вигляді компаративного аналізу (наприклад, показники прозорості, корпоративного управління, охорони праці, екологічної відповідальності підприємств тощо). 2. У п. 3.3 автор (с. 210-224) обґрунтовує багаторівневий механізм розвитку зеленої економіки на основі соціальної відповідальності, однак приклади реалізації мають дещо теоретичний характер. Доцільно було б включити приклади з українських або європейських громад (наприклад, у сфері зелених муніципальних закупівель, громадських ініціатив щодо управління відходами, локального ESG-бюджетування тощо), що дало б змогу підкріпити запропонований механізм практичними прикладами того, як цей він може бути реалізований на рівні територіальних громад, особливо в умовах повоєнного відновлення України. 3. У

висновках до дисертації автор формулює комплексні пропозиції щодо механізму реалізації соціально відповідального зеленого розвитку, однак не зазначено, які саме з цих пропозицій мають пріоритетність у короткостроковій перспективі. Це ускладнює практичне застосування рекомендацій як дорожньої карти для управлінських рішень. 4. У додатках подано змістовні матеріали (зокрема, нормативно-правову базу та таблиці), однак не завжди зазначено джерела або дату актуальності інформації. Доцільним є уточнення цих деталей для підвищення прозорості використаних даних і коректності посилань.

Офіційний опонент Ірина КОЛОДІЙЧУК, доктор економічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу регіональної екологічної політики та природокористування ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України». Зауваження: 1. У вступі (с. 20–30) дисертант зазначає, що тематика дослідження відповідає цілям Європейського зеленого курсу, водночас сам аналіз інтеграційного впливу ЄС на політику України у сфері зеленої економіки подано фрагментарно. Було б доцільно розширити порівняльний контекст і навести приклади узгодження з директивами чи ініціативами ЄС. 2. У підрозділі 1.2 (с. 55–75) обґрунтовано роль соціальної відповідальності як концептуального підґрунтя для розвитку зеленої економіки. Разом з тим, було б доречно подати коротку порівняльну таблицю з ключовими підходами до тлумачення соціальної відповідальності (корпоративної, державної, громадянської), що полегшило б сприйняття матеріалу та забезпечило візуалізацію міждисциплінарних відмінностей. 3. У параграфі 2.1 (с. 97–126) здобувач проводить регіональну оцінку соціальної відповідальності, однак застосовані показники – такі як чисельність громадських організацій або рівень соціальних програм – дають скоріше загальне уявлення про соціальний простір регіону, ніж про безпосередню практику відповідальної взаємодії між державою, бізнесом та громадянським суспільством. Варто було б уточнити обґрунтування вибору саме таких змінних. 4. Звертає на себе увагу той факт, що у параграфі 2.2 (с. 127–147) рівень інноваційності зеленої економіки оцінюється на основі патентної активності, витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи і частки інноваційних підприємств, однак ці показники в українських реаліях мають суттєве галузеве викривлення й не завжди корелюють із екологічною орієнтованістю бізнесу. Доцільним було б доповнити оцінку кількісними даними щодо впровадження саме «зелених» інновацій. 5. У третьому розділі (п.п. 3.1–3.2) робота набуває прикладного характеру, однак структура запропонованого механізму розвитку зеленої економіки переважно відображає ідеальну модель. При цьому практичні бар'єри реалізації – як-от нестабільність регуляторної політики, фіскальні обмеження чи брак відповідального управління на місцях – залишилися поза межами аналізу.

Офіційний опонент Людмила ГОРБАЧ, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри державних фінансів, директор Волинського інституту імені В'ячеслава Липинського ПрАТ «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом». Зауваження: 1. Неоднозначність викликає інтерпретація взаємозв'язку між соціальною відповідальністю та екологічною ефективністю, представлена у висновках до параграфа 1.2 (с. 75). Автор слушно наголошує на синергії цих складових у межах зеленої економіки, однак не подано кількісної оцінки ступеня їхнього взаємного підсилення або заміщення, що могло б дати глибший аналітичний ефект. 2. У підрозділі 2.3 (с. 97–174) наведено узагальнюючі результати інтегральної оцінки розвитку зеленої економіки, що дозволяє здійснити порівняльну характеристику. Разом з тим, доцільним виглядає доповнення результатів візуалізацією у формі карти або графічної діаграми, що дозволило б акцентувати просторову диференціацію та підсилити аналітичну наочність висновків. 3. Автором запропоновано концептуальну схему механізму реалізації зеленої економіки (п.п. 3.2., с. 176-215). Водночас варто було б доповнити цю схему умовними часовими етапами впровадження (коротко-, середньо- та довгострокова перспектива), що надало б моделі більшої прикладної структури. 4. У тексті дисертації трапляються поодинокі стилістичні повтори (наприклад, словосполучення «сталий розвиток» або «соціальна відповідальність» часто використовуються без синонімічного варіювання), що не знижує наукового рівня викладу, однак потребує редакторського доопрацювання при підготовці роботи до публікації у вигляді монографії.

Результати відкритого голосування:

«За» - 5 членів ради,

«Проти» - немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **Пшибельському Володимиру** ступінь доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради Наталія Павліха